

recesserat a fratribus suis, fœdusque percusserat cum rege Asor : Sisara vero habens ex illa obligatione fiduciam, divertit ad tentorium Haber. Rogavit ergo Jahel, ut ipsum celaret, ac poculum daret: dedit et Jahel ei lac, ut gravius obdormiret : ipsa vero tempora dormientis usque in terram clavo tabernaculi perforavit ⁶⁶. Vide, si rea est proditiōnis, qui misero transfugæ quærenti subsidium securitatem præstiterat dormiendi. Sed, ut verbo Job utar, umbra umbram protegit ⁶⁷, similis excusat similem nec eam excusares, si proditiōnis facinus abhorreres. Verum, licet factum illud fuerit impium, habet tamen in se venerabile sacramentum. Expressa vero similitudinis forma posset item mysticæ significationis beneficio excusari, quod Cain fratrem suum occidit ⁶⁸, quod Judas cum sua nuru concubuit ⁶⁹, quod David uxorem alienam rapuit ⁷⁰, quodque ipse Urtam ⁷¹, et quod Joab Abner ⁷² et Amasam ⁷³ proditorie interfecit. Nec intellige sacram Scripturam Jahel specialiter præconiis extulisse, sed Deum, qui per feminam salvaverat Israel, miraculose concludens in manu feminæ inimicum. Frequens est etiam in sacro eloquio, ea quæ bona sunt in mala, et ea quæ mala sunt in bona significatione accipi, ita ut sermo historicus semper salubriter famuletur intelligentiæ sacramenti. Samson, qui interpretatur *sol*, Domino consecratus, et qui figuram Christi sæpe in sacro eloquio gerit, peccatoris tamen figuram exprimit, ubi scilicet a Dalila, id est carnali concupiscentia funibus peccatorum ligatur, et eo converso ad pœnitentiam, atque insuliente in eum spiritu Domini vincula relaxantur ⁷⁴. Urias innocens vir et justus, typum diaboli repræsentat, ubi pro uxore sua occiditur ⁷⁵. Babylonia vero in idololatriæ peccato flagitiosa, *dilecta Domini* quandoque vocatur ⁷⁶: et per Saulem, licet fuerit inobediens, contumax, temerarius et præsumptor, Christus Dei Filius figuratur. Rursum, dum opuscula mea venenoso dente invidiæ mordicando di-

A vellis, me inter cætera gratiam et liberum arbitrium commiscere et confundere blasphemando subgrunnis. Et ego quidem confidenter assero liberum arbitrium ita inniti et pendere de gratia, ut benignitas Dei merito non præjudicet, et liberæ voluntati gratia non præscribat. Licet enim dicat Apostolus : *Justificati enim estis gratis* ⁷⁷, id est per gratiam, neminem tamen abnuit salvari per fidem. Dico autem, quod gratia liberum arbitrium eximuit a jugo peccati, ut voluntas sanata jam non in vacuum gratiam Dei cooperantem recipiat, sed seipsam ad actum beneficio adjuvantis exerceat, veluti, si quis luto infixus se inde expedire sine ope aliena non possit, si ab aliquo liberatur, ipso liberatore ducente et adjuvante expedite incedit. Licet ergo dicatur aliquis ex fide salvari, totum tamen est ex gratia, sine qua nemo credit. Unde Augustinus in epistola ad Sixtum dicit quod gratia est remissio peccatorum ; nec eam præcedunt merita, quia gratia non esset, si redderetur ex meritis, aut non esset gratuita. Ad Bonifacium vero scribens ait, quod Apostolus dicit : *Justificati estis gratis*, hoc dixit ideo, ne fides superba sit ; si autem ex fide, quomodo gratis ? quod enim meretur fides, cur non potius redditur, quam donatur ? Sed respondet Apostolus : *Quid habes quod non accepisti* ⁷⁸ ? Fides itaque augetur per gratiam, ut in gratia magistrante voluntas obsequatur, et obsequens operetur. Tu vero Proteo monstruosior, nunc totum ascribis gratiæ, et meritum evacuas, nunc exinanierdo gratiam totum merito attribuis, et in primo hæresim Manichæi, in secundo blasphemiam Pelagianam incurris. Sic errorum veterum cineres jam sopitos iterum suscitās, et dogmata damnata solemniter quasi lignorum materiam tibi ad æternum incendium cocervas. Hæc omnia decreveram prosequi lima correctionis, aut persequi novacula damnationis in hoc opere meo, sed occupationibus variis aliis revocatus totum hoc vacatori tempori et liberiori disputationi reservo.

⁶⁶ Judic. 4. ⁶⁷ Job 40. ⁶⁸ Gen. 4. ⁶⁹ Gen. 38. ⁷⁰ II Reg. 11. ⁷¹ Ibid. ⁷² II Reg. 2. ⁷³ II Reg. 20. ⁷⁴ Judic. 16. ⁷⁵ II Reg. 11. ⁷⁶ Isa. 21. ⁷⁷ Rom. 3. ⁷⁸ I Cor. 4.

FRAGMENTUM

EPISTOLÆ DE SILENTIO SERVANDO.

Silentium teneas ; quia, secundum Isidorum, custos est omnium virtutum. Cum tibi licet loqui, magis elige silere, si vis pacem cordis habere. Cum debueris loqui, in mansuetudine præpara animum tuum, ne cum impetu loquaris. Non sis promptus ad loquendum ; sed multum custodi, cui, et

D quid, et de quo, quomodo, ubi, et quando loquaris. Cave, omnibus modis, ne sis alicui scandalum, vel occasio scandali. Cave ne in ira cujusdam dicta vel facta reprehendas. Cave ne consilium bonum despicias, et sensui tuo nunquam multum credas. Reprime iram in quantum potes, ne aliquando appa

reat in vultu, in moribus, in verbis. Noli de absentibus loqui, etiam bona, quia de facili interniscent se mala. Reputa et minus scientiam, minusque bonum. Non des consilium priusquam requiratur. Non eas ad consilium, nisi vocatus. Si quis de aliquo malum dixerit, de facili non credas ei. Non libenter audias, quia ex hoc crescit tibi charitas. Oculos vagos non habeas. Caput et alia membra a levi motu custodias. Prælati tuis acquiescas; et in ordinationibus suis, quæ non attendunt dissolu-

tionem, eis non resistas. Labora totis viribus custodire cor tuum. Voluntatem tuam voluntatibus aliorum subijce. In mente tua diem iudicii revolve, pœnas inferni, passionem Christi, gaudia cœli. Stude omnia opera tua coram Deo facere, et ad ipsum referre. De ordinatione et dispositione quæ ad te non spectant, ne temere discutias. Privatam amore a te repellas. Et studeas te benignum et obsequiosum in omnibus exhibere, etc.

LIBELLUS DE ARTE DICTANDI.

Incipit prologus magistri Petri Blesensis, archidiaconi Ecclesiæ Bathoniensis, in libellum De arte dictandi rhetorice.

Licet magistri Bernardi de dictaminibus liber prudenter sit pertractatus, delicatis tamen et minus districtis lectoribus perplexæ prolixitatis dicitur arguendus. Turonenses etiam magistros dictandi scientiam in summulas redigentes nihil perfectum asserunt scripsisse. Unde fit ut tam bene condita quam insipida fastidientes ad mensam philosophiæ lautis refertam ferculis siccis dentibus emarcescant. Eliminatis igitur tantæ parvitatis conviviis, avidos

magistri Bernardi et Turonensium sequaces nec non et Romanæ cancellariæ notarios ad suas epulas invitamus, ut ea, quæ divisim paraverunt cum sollicitudine, summa hilaritate communiter epulentur. Formulam vero dictandi, secundum prædictos dictatoriæ professionis dictatores, rudibus ad instructionem provecis ad memoriam tradere destinamus.

CAP. I. De divisione dictaminum.

Dictaminum aliud metricum, aliud prosaicum, de quo specialiter tractare intendimus, etc. [*Tractatum hunc, ex operibus Bernardi et al. confectum, nec quidquam novi in se habentem, omitto.*]

PETRI BLESENSIS POEMATA.

I. — CANTILENA DE LUCTA CARNIS ET SPIRITUS.

1. Olim militaveram
Pompis hujus sæculi,
Quibus flores obtuli
Mææ juventutis.
Pedem tamen retuli
Circa vitæ vesperam,
Nunc daturus operam
Militiæ virtutis.
2. Carnis insolentia
Pugnat contra spiritum
Nec metitur exitum
Vitæ temporalis :
Sed si juxta meritum
Referuntur præmia,
Miseræ stipendia
Mors erit immortalis.
3. Diu carnem studui

- C
- Subdere spiritui,
Fame, siti, verbere subijcere :
Nec potuit domari.
Nam addicta voluptati,
Servitutis jugum pati
Detrectat misera; tunc demum libera,
Si sciret ancillari.
4. Felix illa servitus,
Quæ gehennales genitus
Adimit, et redimit
De manu tribulantis.
Spondet mundus libertatem,
Dans peccandi facultatem
Cujus delicias fugaces fugias,
Et dolos adulantis.
- D
5. Mundus et dæmonium
Fidem sanxere mutuum,